

Men det er, Gud være lovet, ikke Tilfældet, at han ogsaa med Hensyn til Fæstegaardmandens Giftermaal har den samme Myndighed og Magt. Han kan aldeles ikke bestemme, hvem Fæstegaardmanden skal gifte sig med, og hvis denne altsaa gifter sig, og hans Kone bliver Enke, har hun Brugsretten over Gaarden, uden at Godseieren har den allerfjerneste Indflydelse herpaa. Det er altsaa virkelig paa ingen Maade noget Nyt og Uørt, at En skulde kunne bruge Gaarden, der ikke af Godseieren var bestemt dertil. Men det er Noget, der ligger i den hele Lovgivning, hvilken af de to Veie, Fæste eller langvarig Forpagtning, Godseieren end vil gaae. Men, siger man, denne Mand vil da udsuge Gaarden. Det er en af den Slags almindelige Betragtninger, der ville komme til Anvendelse ved alt Brug af fremmed Jord. Jeg gab vide, hvorfor en Enke, naar hun mærker, at det er rimeligt, at hun ikke har mange Aar at leve i, ikke for egen Regning skulde udsuge Gaarden og søge derved at erhverve sig Indtægter, som hendes Børn kunde komme i Besiddelse af. Hvad skulde der være til Hinder derfor? Hvorfor skulde hun mindre gjøre det end hendes nye Mand? Det er altsaa virkelig en Indvending, der ikke har noget at bethyde, men jeg vil ogsaa bemærke een Ting, og det er et Hovedforsvar for Bestemmelsen. Det er en Ret, der her gives Enken, og som jeg troer, at man meget godt kan forsvare i den offentlige Sædeligheds Navn. Men jeg antager ikke, at denne Ret i og for sig hyppig vil komme til Anvendelse, den vil kun støtte Enken i hendes Forhaabninger om Fæstets Overdragelse til den Mand, hvem hun indlader

sig i Ægteskab med, og for hvem det jo er ganske naturligt, at han ønsker ivrigt at faae Fæste paa Gaarden. Jeg skal give fuldkommen Ret i, at det altid er ubehageligt i den Forstand at være sin Kones Mand, og det er en Stilling i Livet, der maa være lige ubehagelig, om det er en Lehnbesidder, der besidder Lehnet som sin Kones Mand, eller om det er en Borde- modermænd. Men netop dette indeholder den største Opfordring til at see at komme ud af Forholdet ved at faae Fæste paa Gaarden. Bestemmelsen giver efter min Mening et Støttepunkt for Enken; hun kan indgaae Ægteskab uden Tilladelse, men det er en Selvfølge, at man i 99 Tilfælde af 100 vil enes om at overdrage Fæstet til den Mand, hvormed hun har giftet sig. Jeg siger, som sagt, dette: at knytte Indgaaelsen af Ægteskab til en Brugsret, hvoraf Familiens Bestaaen er afhængig, det er deri, at det Usædelige ligger, og det er denne Usædelighed, som Lovbestemmelsen gaaer ud paa at hæve. Jeg skal sluttelig tilføie, at der aldeles ikke her er Tale om, at man skulde forandre nogen indgaaet Contract, som Lovfor- slaget her foreligger. Jeg vil villig indrømme, at det er muligt, at Fæstegjennemsuitsvarig- heden derved bliver noget længere, jeg antager, at naar man ellers vilde sige 30 Aar, kunde man da godt lægge 3—4 Aar til, men det er Noget, som de, der have en Overtigt over disse Forhold, og vide, hvorledes det vil stille sig, nemlig Godseierne, kunne tage i Betragtning, om de ville, ved nye Contracters Affattelse. Jeg troer derfor ikke, at man ved den Bestem- melse, som her af Regjeringen er foreslaaet, skulde gaae Eieren for nær.